

Palveluliikenteen vaatimat muutokset avustajatoiminnan päättyessä

Avustajatoiminnan päättymisen myötä palveluliikenteeseen tulee tehdä muutoksia. Palveluliikenteen linjoissa on sellaisia linjoja, joissa kuljettaja ei pysty operoimaan linjaa nykyisellä toimintaperiaatteella ja/tai matkojen tilaustavalla yksin. Kunkin palveluliikennelinjan vaatimia muutostarpeita tarkastellaan tapauskohtaisesti, ja kullekin linjalle tehdään ne toimenpiteet, joilla ko. linja voidaan saattaa sellaiseksi, että kuljettaja voi operoida linjan liikennettä yksin.

Kunkin palveluliikennelinjan vaatimat muutokset määritetään tapauskohtaisesti hyödyntäen alla olevaan toimenpidevalikoimaan kuvattuja keinoja. Linjalle voidaan tapauskohtaisesti valita yksi tai useampi toimenpide toteutettavaksi.

1. Linjan tilaustavan muuttaminen

Avustajatoiminnan lakkaaminen voi aiheuttaa linjoille tilanteen, että kuljettaja ei ajamisen ja asiakkaiden avustamiseen liittyvien työtehtävien lomassa kykene ottamaan asiakkaiden matkatilauksia vastaan riittävässä laajuudessa. Tällöin linja voidaan lisätä Tuomen ohjaukseen, jolloin asiakkaat soittavat matkatilaukset Tuomen kuljetustenohjauskeskukseen, josta hallinnoidaan linjan ajosuunnittelua.

2. Reittimallisen linjan kutsuperusteisten reittiosuuksien lisääminen

Reittimallisen linjan toimintaperiaatteena on se, että linja ajaa aikatauluun merkityn reitin aina, vaikka joillekin reitinosuuksille ei olisi asiakkaiden tilauksia tehtynä. Tämä on mahdollistanut asiakkaiden kyytiin nousun ilman tilausta kaikilta näiltä reittiosuuksilta, jotka linja aina ajaa. Avustajatoiminnan päättyessä, kun asiakkaiden avustaminen kuljettajan toimesta vie enemmän aikaa verrattuna siihen, kun kuljettaja ja avustaja ovat toimineet yhteistyössä, linja ei pysty operoimaan reittimallista linjaa nykyisellä aikataululla. Toimenpiteenä on se, että linjan reittiosuuksia muutetaan kutsuperusteiseksi, jolloin varmistetaan, että linja ei tee ns. koukkauksia sellaisille reittiosuuksille, joista ei aina välttämättä tule asiakkaita kyytiin. Jatkossakin linja poikkeaa tällaisilla reittiosuuksilla asiakkaiden kutsusta. Reittiosuuksien muuttamisella kutsuperusteiseksi, saadaan tarvittavaa väljyyttä linjan aikatauluun, kun linja liikennöi vain ne reittiosuudet, joista varmuudella on asiakkaita tulossa kyytiin.

3. Aikataulun väljentäminen

Avustajatoiminnan lakkaamisen myötä joillakin linjoilla voi syntyä tilanne, että kuljettaja ei pysty yksin operoimaan nykyisellä aikataululla. Tällöin toimenpiteeksi voidaan valita aikataulujen väljentäminen, jolloin aikatauluun varataan enemmän aikaa tiettyjen yhteyksien ajamiseen. Jos esim. aikaisemmin yhteyteen asuinalueelta kauppakeskukselle on varattu 30 min, voidaan aikataulua muuttaa siten että jatkossa ko. yhteyteen varataan 45 min. Tämä tulee vaikuttamaan siihen, että yhteensä palvelulinjan yhteyksien määrä esim. tiettyyn kauppakeskittymään vähenee ja matka-aika ko. yhteydellä pitenee, mutta tällä toimenpiteellä kuitenkin varmistetaan, että kuljettaja pystyy operoimaan linjaa yksin. Aikataulun väljentäminen vaikuttaa aikatauluihin myös siten, että nykyiset lähtöajat tietyiltä aikataulupisteiltä muuttuvat.

4. Linjan muuttaminen linjaliikennemalliseksi

Joillakin linjoilla voi syntyä avustajatoiminnan päättymisen seurauksena tilanne, että kuljettaja ei ajamisen ja asiakkaiden avustamiseen liittyvien työtehtävien lomassa kykene ottamaan asiakkaiden matkatilauksia vastaan riittävässä laajuudessa. Linja voi kuitenkin olla sellainen, että sen lisääminen Tuomen ohjaukseen ei ole kokonaisuuden kannalta järkevää. Tällöin toimenpiteeksi voidaan valita linjan muuttaminen linjaliikennemalliseksi, jolloin linjalle määritetään tietty reitti, jota pitkin se ajaa, mutta ei tee poikkeuksia reitiltä, ja linja ei myöskään ota vastaan asiakkaiden matkatilauksia, vaan asiakkaat vain nousevat linjan kyytiin reitin varrelta tai aikatauluun merkityiltä aikataulupisteiltä. Tällöin linja kykenee edelleen hallitsemaan suuren matkustajamäärän ja kuljettaja pystyy operoimaan linjaa yksin, kun hänen ei tarvitse kyetä ottamaan vastaan matkatilauksia.

5. Linjan palveluajasta osan varaaminen asiakkaiden matkatilausten vastaanottamiseen

Joillakin linjoilla voi syntyä avustajatoiminnan päättymisen seurauksena tilanne, että kuljettaja ei ajamisen ja asiakkaiden avustamiseen liittyvien työtehtävien lomassa kykene ottamaan asiakkaiden matkatilauksia vastaan riittävässä laajuudessa. Linja voi kuitenkin olla sellainen, että sen lisääminen Tuomen ohjaukseen ei ole kokonaisuuden kannalta järkevää. Tällöin toimenpiteeksi voidaan valita linjan palveluajasta osan varaaminen asiakkaiden matkatilausten vastaanottamiseen. Linjan palveluajasta varataan tällöin tietty aika, joka on osoitettu asiakkaiden matkatilausten vastaanottamiseen. Asiakkaat ohjeistetaan soittamaan matkatilaukset tähän tiettyyn kellonaikaan. Tällöin kuljettaja keskittyy tämän tietyn ajan vain asiakkaiden matkatilausten vastaanottamiseen, mikä ei ole mahdollista ajamisen aikana.

6. Kokoomapysäkkien luomien aikatauluun

Joillakin linjoilla voi syntyä avustajatoiminnan päättymisen seurauksena tilanne, että kuljettaja ei ajamisen ja asiakkaiden avustamiseen liittyvien työtehtävien lomassa kykene ottamaan asiakkaiden matkatilauksia vastaan riittävässä laajuudessa. Linja voi kuitenkin olla sellainen, että sen lisääminen Tuomen ohjaukseen ei ole kokonaisuuden kannalta järkevää. Tällöin toimenpiteeksi voidaan valita kokoomapysäkkien luominen aikatauluun. Tämä tarkoittaa, että aikatauluun osoitetaan asuinalueille tiettyjä pysäkkejä ja annetaan pysäkeille pysäkkikohtainen aikataulu, joka kertoo koska ko. pysäkiltä pääsee kyseisen Palin kyytiin. Tällöin asiakkaat voivat ilman etukäteistilausta nousta linjan kyytiin tällaiselta kokoomapysäkiltä. Tarvittaessa, asiakkaan kunnon niin vaatiessa, asiakas voidaan noutaa kyytiin myös kotiovelta. Palin liikennöinnin osalta kuitenkin toivotaan, että ne ketkä ovat kykeneviä kulkemaan kokoomapysäkille, käyttäisivät kokoomapysäkkejä. Näin voidaan vähentää kuljettajalle puhelimitse tulevien matkatilausten määrää, mikä edesauttaa, että kuljettaja pystyy operoimaan linjaa yksin. Linjalla pystytään kuitenkin tarjoamaan kotiovelta nouto niille, ketkä sitä tosiasiallisesti tarvitsevat. Kaupasta kotiin tullessa linja voi viedä asiakkaita kotioville asiakkaiden toiveiden mukaan.

7. Matkustajakapasiteetin ja/tai matkustajien apuvälineiden määrän rajoittaminen

Palveluliikennelinjan operoiminen kuljettajan toimesta yksin on hitaampaa verrattuna siihen, kun kuljettajan apuna on toiminut avustaja. Tämä voi joillain linjoilla aiheuttaa tilanteen, että kuljettaja ei pysty operoimaan nykyistä matkustajamäärää yksin. Tällaisissa tapauksissa palveluliikennelinjan

matkustajakapasiteettia tai matkustajien apuvälineiden kokonaismäärää (käytännössä rollaattorit) voidaan rajoittaa ja tällä tavoin mahdollistaa, että kuljettaja pystyy operoimaan linjaa yksin palvelulinjalle laaditun aikataulun mukaisesti. Ensisijaisesti matkustajatoiminnan tai apuvälineiden määrän rajoittamista toteutetaan niissä palveluliikennelinjoissa, jotka ovat Tuomen ohjeuksessa, jolloin kapasiteettia / apuvälineiden määrää rajoitetaan kuljetustenohjausjärjestelmässä. Tapauskohtaisesti matkustajakapasiteettia / apuvälineiden määrää voidaan rajoittaa myös niissä linjoissa, joissa matkustajat soittavat matkatilaukset kuljettajalle. Tällöin kuljettaja voi olla ottamatta matkustajan tilausta vastaan, jos kuljettaja ei aikataulullisesti pysty hoitamaan asiakkaan tilausta.

8. Palveluliikennelinjan palvelualueen tarkastelu

Silloin kun palveluliikennelinja ei pysty operoimaan nykyisellä aikataululla ja palvelualueella ilman avustajaa ja aikatauluun tulee tehdä muutoksia, tarkastellaan myös ko. linjan palvelualueita. Palveluliikennelinjalla pyritään tarjoamaan yhteydet ensisijaisesti lähipalveluihin. Palvelualueita tarkastellaan avustajien poistumisen yhteydessä siitä näkökulmasta, tarjoaako palveluliikennelinja tällä hetkellä laajempia kulkuyhteyksiä lähipalveluihin tarjottavan yhteyden lisäksi. Mikäli palvelulinjalla tarjotaan tällä hetkellä lähipalveluita kattavampia kulkuyhteyksiä, tarkastellaan, onko näiden laajempien kulkuyhteyksien tarjoaminen edelleen perusteltua vai tulisiko ko. palveluliikennelinjan palvelualueita supistaa kattamaan vain alueen lähipalvelut. Palveluliikennelinjan palvelualueen tarkastelu kohdistuu etenkin palvelulinjoihin 9A ja 9B, jotka tarjoavat Tesomalta kulkuyhteyden aina keskustaan asti.

Lisätiedot

Tuomi Logistiikka

projektipäällikkö

Milla Valkonen

etunimi.sukunimi@tuomi.fi